

Verneplan for Lofotodden – møte med Moskenes og Flakstad kommune – Reine 8. januar 2013

Tilstede: Lillian Rasmussen (ordfører Moskenes kommune), Nils Olav Hagen (rådmann Moskenes kommune), Brita Winstad Johnsen (leder serviceavd. Moskenes kommune), Stein Iversen (ordfører Flakstad kommune), Merete Rosvold (rådmann, Flakstad kommune), Kurt Atle Hansen (næringssjef Flakstad kommune), Gunnar Rofstad (Fylkesmannen i Nordland), Ragnhild Mjaaseth (Fylkesmannen i Nordland), Ingvild Gabrielsen (Fylkesmannen i Nordland)

Lillian Rasmussen fra Moskenes kommune ledet møtet.

Bakgrunn

- Moskenes kommune har tatt initiativ til oppstart av utredningsarbeid for Lofotodden NP i brev til Direktoratet for naturforvaltning (DN) av 21.5.2012. Moskenes kommune har i forkant av dette gjennomført et forprosjekt der muligheter og begrensninger en nasjonalpark innebærer er vurdert. Rapport fra forprosjektet ble behandlet i kommunestyret i Moskenes 26.4.2012. Her ble det fattet vedtak om å starte prosessen med utredning av nasjonalpark for Lofotodden. I forprosjektet er det utarbeidet et foreløpig forslag til utredningsområde. Her er den sørvestlige delen av Flakstad kommune inkludert. Flakstad kommune har vært informert om prosessen som har vært gjennomført i Moskenes, og representanter fra kommunen har deltatt på noen av møtene som har vært avholdt.
- Fylkesmannen har fått oppdrag fra DN å starte utredningsarbeid for Lofotodden NP.
- Fylkesmannen sendte i desember 2012 en forespørsel til Flakstad kommune med tilbud om deltagelse i verneprosessen.
- Flakstad kommune har ikke hatt noen politisk behandling av saken enda. Saken skal opp til behandling i kommunestyret 12. februar 2013.
- Utredning av Lofotodden NP er ikke en del av nasjonalparkplanen, men iverksettes etter lokalt initiativ. For å få et godt resultat er det dermed svært viktig at verneprosessen kjøres i nært samarbeid med Fylkesmannen og kommunene.

Verneplanprosessen

Fylkesmannen v/Ingvild Gabrielsen informerte kort om hjemmelsgrunnlag for oppretting av nasjonalparker i naturmangfoldloven, forslag til gjennomføring av verneplanprosessen samt skisserte en foreløpig tidsplan (presentasjon ligger vedlagt).

- Det er utarbeidet en mal for forskrift til nasjonalparker som skal benyttes i verneplanprosessen. Forskriften skal tilpasses lokale forhold mtp. verneverdier og interesser. Malen ligger vedlagt.
- Det er krav om konsultasjoner med Sametinget for alle verneplanutredninger. For Lofotodden har vi fått tilbakemelding fra Sametinget om at de ikke ser behov for videre konsultasjon. Vi stiller da friere i forhold til tidligere verneplanprosesser for hvordan vi vil organisere prosessen.
- Fylkesmannen foreslår at det opprettes ei styringsgruppe bestående av kommunene, Fylkesmannen og Fylkeskommunen.
- Viktig at alle grunneiere blir informert tidlig.
- I andre verneplanprosesser har Fylkesmannen opprettet egne hjemmesider der saksdokumenter og annen informasjon legges ut. Dette kan også være aktuelt i forbindelse med utredning av nasjonalpark for Lofotodden.
- Ved oppstart våren 2013 kan man få en oversikt over interesser i området og gjennomføre nødvendige befaringer sommeren 2013.
- Fylkesmannen foreslår at regjeringsadvokaten inviteres på møte med grunneiere i løpet av prosessen for å redegjøre for erstatningsregler. Fylkesmannen har i andre prosesser erfaring med at det ofte er et misforhold mellom grunneieres forventning til erstatning etter vernevedtak og realiteten.
- Før verneplanen sendes på høring skal den til faglig godkjenning hos DN. Fylkesmannen anbefaler at saksbehandler hos DN inviteres med på møter i styringsgruppa og evt. befaringer for å bli kjent med området og aktuelle utfordringer. Dette kan bidra til en hurtigere behandling av saken når den skal til faglig godkjenning.

Avgrensning av området

Fylkesmannen ved Ragnhild Mjaaseth innledet kort om avgrensning av utredningsområdet.

- Moskenes kommune informerte om at de i deler av området har hatt en prosess på hvor grensen for utredningsområdet skal gå, mens det i noen områder er litt mer tilfeldig hvordan den foreløpige avgrensningen har vært:
 - Det har vært en diskusjon rundt hvorvidt innersiden av Lofotodden med Tuv og Ånstad skulle være med i utredningsområdet. Disse områdene er per i dag innenfor utredningsområdet.
 - Det er ikke aktuelt for Moskenes kommune å inkludere Trolldalsvatnet i utredningsområdet. Her ser Lofotkraft på muligheter for fremtidig utnyttelse til kraftformål, samt at vannet er aktuelt som drikkevannskilde.
 - Grensa langs tinderekkene lenger nord kan diskuteres i forhold til å få en mer naturlig avgrensning av utredningsområdet.
- Flakstad kommune informerte om at det er en tunnel fra Fageråvatnet ned til Solbjørnvatnet som er regulert. Det er dermed lite aktuelt å ta med dette vannet i utredningsområdet.
- Det pågår kartlegging av landskap i hele Nordland i regi av Nordland Fylkeskommune. Fylkesmannen har fått tilgang til foreløpige resultater fra Aurland naturverkstad for det aktuelle området. For å få en mer naturlig avgrensning av utredningsområdet der landskapsrommene ikke avskjæres, vil Fylkesmannen foreslå noen mindre justeringer i utredningsområdet fra Bunes og nordover.
- Per i dag går utredningsgrensa 1 nautisk mil fra fastlandet. Det foreslås at grensen legges i vannoverflaten ved laveste lavvann (havbunnen omfattes ikke av vernet).
- Fylkesmannen informerte om at utredningsgrensa ofte blir snevret inn i verneplanprosessen som følge av mer kunnskap om verdier og berørte interesser. I

områder der man er usikker på verneverdier, eller mulige interessekonflikter kan dette avklares gjennom verneprosessen.

Kartlegging

Fylkesmannen ved Ragnhild Mjaaseth informerte om hvilke undersøkelser som allerede er foretatt i området, og hvilke behov vi ser for videre undersøkelser (se vedlagte presentasjon).

- Foreløpig avgrensning av utredningsområdet er 190 km², det er dermed ikke aktuelt med utarbeiding av konsekvensutredning (KU). For nasjonalparker mellom 250-500 km² skal det utarbeides KU dersom planene fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæring eller reiseliv i lokalsamfunnet. For områder som er større enn 500 km² skal det alltid utarbeides KU. Saken skal allikevel opplyses godt.
- Det ble kartlagt naturtyper i Moskenes kommune i 2007. Kartleggingen ble gjennomført av Biofokus og inkluderte også yttersiden av Lofotodden.
- Nordland Fylkeskommune har igangsatt kartlegging av landskap for hele Nordland, dette arbeidet skal sluttføres høsten 2013 (se over).
- Lofotkommunene skal i gang med kartlegging av viktige områder for friluftsliv i samarbeid med Fylkeskommunen. For Flakstad er det aktuelt å kartlegge områder med verdi i forbindelse med ekstremспорт da de har opplevd stor pågang fra dette miljøet de siste årene.
- Fylkesmannen har meldt inn behov for 700 000.- til kartlegginger i forbindelse med verneplanutredningen. Vi ser behov for ytterligere kartlegginger av naturtyper og fugleliv, kulturminner, geologi i tillegg til andre tema som kan bli aktuelle underveis. Vi har per i dag ikke fått tilbakemelding på om vi får midler.

Verdensarv:

- Status for verdensarvarbeidet i Lofoten er usikker. Saken ligger nå i departementene. Vestvågøy og Vågan kommune er per i dag mest skeptisk til evt. verdensarvstatus pga. begrensninger på fremtidig næringsutvikling (olje/gass).
- Prosessen med utredning av nasjonalpark for Lofotodden NP gjennomføres uavhengig av arbeidet med verdensarv for Lofoten. Etablering av en nasjonalpark vil imidlertid styrke en søknad om verdensarv.

Forvaltning, oppsyn og verdiskaping:

- Gunnar Rofstad informerte om ny forvaltningsmodell for nasjonalparker. Det skal etableres lokale verneområdestyrer for alle nasjonalparker med egen sekretær (nasjonalparkforvalter). Per i dag har 5 av 8 nasjonalparker i Nordland etablert lokal forvaltning etter denne modellen.
- Gunnar Rofstad informerte kort om verdiskapingsprogrammet for verneområder. Per i dag er det et prosjekt i Nordland, sykkelsti i Saltdal.
- I rapporten fra forprosjektet og i kommunestyrevedtak fra Moskenes kommune er behov for en SNO-stilling knyttet til en fremtidig nasjonalpark fremhevet. Spesielt er dette viktig for å ivareta sårbare kulturminner innenfor området. Gunnar Rofstad informerte om at det er viktig med lokalt engasjement for å innfri dette ønsket. Saken bør løftes frem politisk og tas opp i samtaler med politisk ledelse.
- Moskenes kommune jobber med etablering av Lofoten malstrømsenter. De ønsker at et slikt senter også skal kunne fungere som nasjonalparksenter for en fremtidig nasjonalpark. Fylkesmannen informerte om at Direktoratet for naturforvaltning (DN) frem til nå har vært negative til etablering av nye nasjonalparksenter i Nordland. Møysalen nasjonalparksenter har i flere år jobbet for å få en autorisering av sitt senter. Fylkesmannen har i det siste fått signal fra DN som tyder på at de er litt mer positive til nye senter.

- Moskenes kommune er enig om at hovedinnfallsporten til en fremtidig nasjonalpark i kommunen er Å.

Brukerinteresser

- Selfjorderområdet er et viktig turområde. Her er det ei turistforeningshytte. Ved ønske om nye foreningshytter er det viktig at dette kommer frem i verneprosessen.
- Det er nødhavn for båter i Hell, viktig at denne bruken kan videreføres.
- Det er en del beiteinteresser i området, særlig i den delen av området som berører Flakstad. Beiting vil i de fleste tilfeller virke positivt for naturverdiene, og vil ikke begrenses som følge av en eventuell nasjonalpark. Ved behov for gjerding o.l. er det viktig at slike problemstillinger spilles inn i verneplanprosessen.
- Flere steder langs Lofotodden er det en utfordring med sanitærforhold, forsøpling og slitasje. Områdene er mye brukt av båtfolk som ankrer opp og går i land. Dette er en viktig problemstilling som må vurderes i verneplanarbeidet.

Medvirkning i prosessen

Gunnar Rofstad informerte om hvordan tidligere verneplanutredninger er blitt gjennomført, og hvilke erfaringer vi har hatt rundt disse prosessene:

- Fylkesmannen vil anbefale at det opprettes en referansegrupper der berørte interesser er representert.
- Vi diskuterte hvem som bør være representert i ei referansegruppe for Lofotodden NP: grunneierinteresser, fiskeriinteresser, Lofoten turlag, reiseliv, kultur, ungdomsrepresentant ble nevnt.
 - Det kan være en utfordring å finne noen som kan representere alle grunneierne i områder der det ikke er etablerte grunneierlag. En mulighet er å arrangere et møte for valg av grunneierrepresentant/-representanter til referansegruppa.
 - Referansegruppe bør ikke være for stor, samtidig er det viktig at alle berørte interesser er representert og kan utveksle synspunkter.
- I tillegg til referansegruppa ser Fylkesmannen at det kan være aktuelt å ha egne møter med interessegrupper dersom det er behov for dette.
- Ved melding om oppstart, og ved høring av verneplanen vil det holdes folkemøter for å informere om arbeidet.
- I forbindelse med folkemøter har Fylkesmannen i andre prosesser holdt åpent kontor i etterkant. Dette har vært viktig for å fange opp alle interessene.

Oppsummering:

- Møter i forbindelse med verneplanprosessen holdes i hovedsak i Moskenes. Ved behov kan møtene legges andre steder eller utenfor kontortid for å tilpasse seg flytider e.l.
- Første møte i styringsgruppa avholdes i slutten av februar eller begynnelsen av mars. Møtedato fastsettes til 27. februar. Kommunene velger selv 1-2 representanter til styringsgruppa. Roar Høgsæt representerer Fylkesmannen, og Egil Murud Fylkeskommunen. På møtet er det viktig å:
 - Sette grenser for utredningsområdet (FM lager forslag ut fra diskusjon på møtet)
 - Fastsette sammensetning av referansegruppa (FM lager forslag på interesser som bør være representert)
- Fylkesmannen sender et brev til grunneiere med informasjon så raskt som mulig. Viktig å informere om at arbeidet snart startes opp, og litt om prosessen fremover. Vi

avventer informasjon til grunneiere i Flakstad kommune til de evt. fatter vedtak om å delta i prosessen.

- Kommunene ønsker å komme i gang raskt med prosessen, og at det skal sendes oppstartsmelding våren 2013.
- For Moskenes kommune er det viktig å få på plass en lokal person som kan følge opp arbeidet med utredning av nasjonalpark og samkjøre denne prosessen med annen aktivitet i kommunen. Moskenes kommune følger opp søknad om skjønnsmidler direkte med Fylkesmannen.

Referent: Ingvild Gabrielsen, Fylkesmannen i Nordland